

Trendrapportage Economie Arnhem

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Samenvatting	4
3	Vraag	5
3.1	Werkgelegenheid in Arnhem	5
3.2	Ontwikkelingen in de tijd	6
3.3	Arnhem in vergelijking met regio en Nederland	8
3.4	Sectoren uitgelicht	9
4	Aanbod	15
4.1	Beroepsbevolking	15
4.2	Werkloosheid	16
4.3	Vacatures	16
4.4	Bijstandsuitkeringen (Participatiewet)	17
5	Bronnen, afkortingen en definities	18

Colofon

Afdeling Informatie

Team Onderzoek & Statistiek

Contactpersonen: Peter Bisseling en Daniëlle van Haard

E-mail: onderzoek@arnhem.nl

1. Inleiding

In deze trendrapportage gaan we in op de economische ontwikkelingen in Arnhem. In de nog te verschijnen Regionale Economische Monitor (najaar 2018) zullen regionale ontwikkelingen worden beschreven.

Eerst wordt de **vraagzijde** beschreven:

- bedrijfsvestigingen
- werkgelegenheid: aantal arbeidsplaatsen

De meest recente cijfers zijn van 1 april 2017, afkomstig uit de PWE (Provinciale Werkgelegenheidsenquête).

We kijken naar de huidige situatie, de ontwikkelingen in het afgelopen jaar en de ontwikkelingen over een periode van 10 jaar (2008-2017). Tot slot wordt Arnhem in perspectief geplaatst van de ontwikkelingen in de regio Arnhem, grote steden en Nederland.

Daarna volgt de **aanbodzijde**:

- beroepsbevolking
- werkloosheid
- vacatures

2. Samenvatting

Vraagzijde

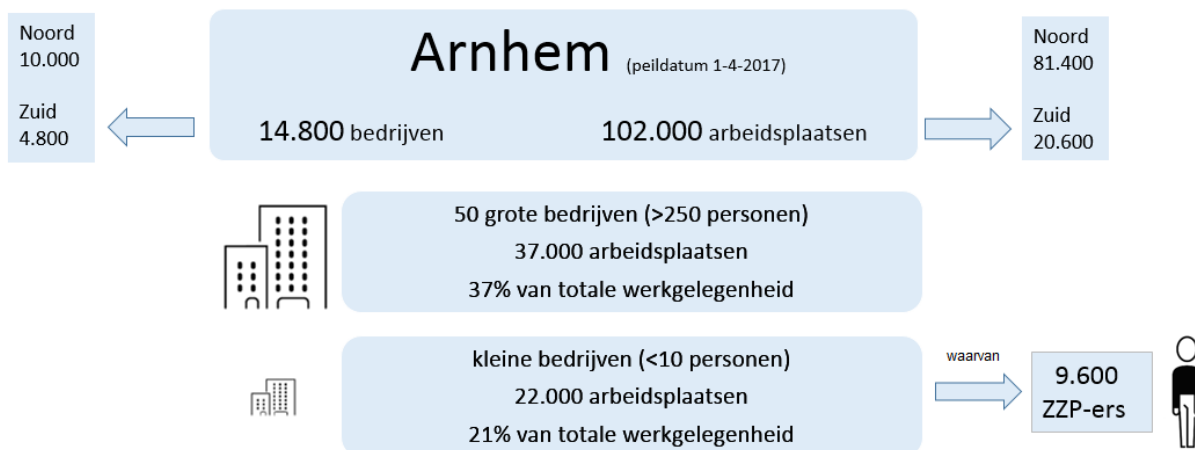
- In Arnhem zijn per 1-4-2017 14.800 bedrijven en 102.000 arbeidsplaatsen.
- Ten opzichte van 2016 is het aantal arbeidsplaatsen in Arnhem met 1.750 gegroeid. Het aantal vestigingen is met 310 toegenomen. Absolute groei is het grootst in de sector Gezondheid en Welzijn (+620 banen). Procentueel groeit de creatieve sector het hardst (+3,9%).
- Over een langere periode van 10 jaar (2008-2017) zijn er 1.400 arbeidsplaatsen en 4.800 vestigingen bijgekomen. De zakelijke sector heeft het sterkst bijgedragen aan de groei van de werkgelegenheid. Van de aandachtssectoren groeide de Creatie sector zowel absoluut als procentueel het hardst.
- In 10 jaar is het aantal zzp-ers bijna verdubbeld.
- De sectoren gezondheid en welzijn EN zakelijke en financiële dienstverlening zorgen voor bijna de helft van de werkgelegenheid in Arnhem

Aanbodzijde

- De beroepsbevolking vergrijsst: in 2008 bestond de beroepsbevolking voor 31% uit 45-74-jarigen. In 2017 is dat 37%.
- Arnhem kent een werkloosheidspercentage van 6,1%; in Nederland is dat 4,9%. Dit cijfer daalt sinds 2015.
- Per 1 augustus 2018 bedraagt het aantal Participatiewetuitkeringen (PW) 7.548. Dit cijfer laat voor het eerst sinds jaren een daling zien. 73% van het totale PW-bestand bestaat uit mensen die langer dan 2 jaar in de bijstand zit. Er is een toename van het aantal 55+'ers.

3. Vraag

3.1 Werkgelegenheid in Arnhem

De meeste mensen zijn werkzaam in de sector Zakelijke en financiële dienstverlening.

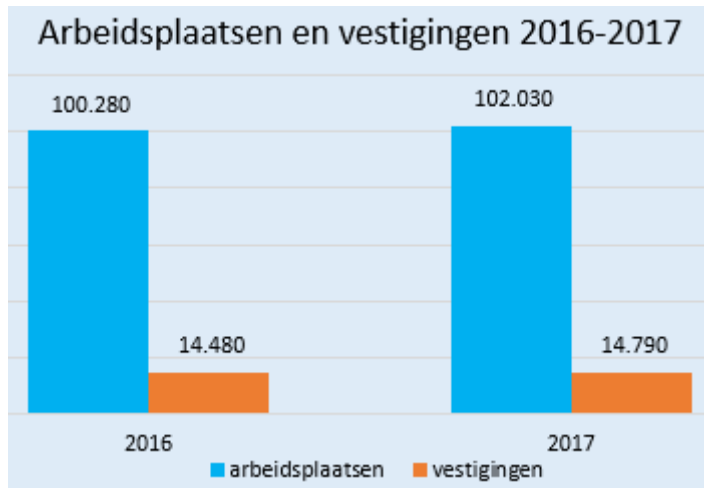

In "De Economische Koers Arnhem" (2016) staan de **aandachtssectoren** waar Arnhem sterk in is en/of zich verder wil ontwikkelen:

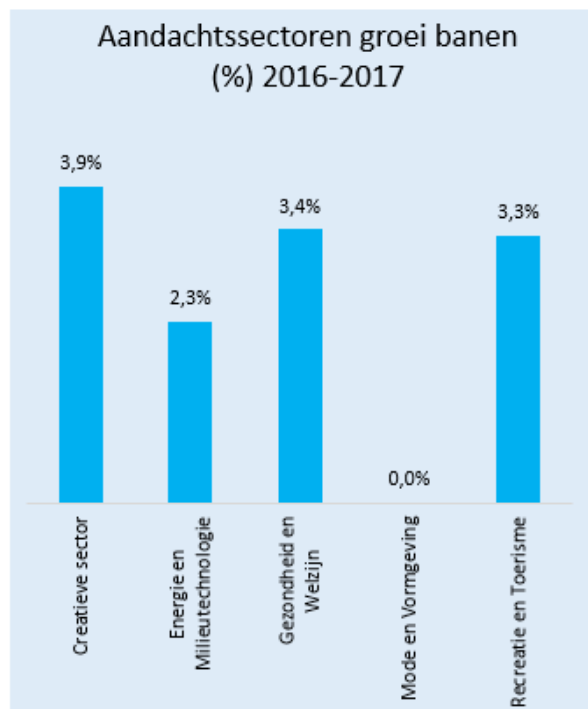
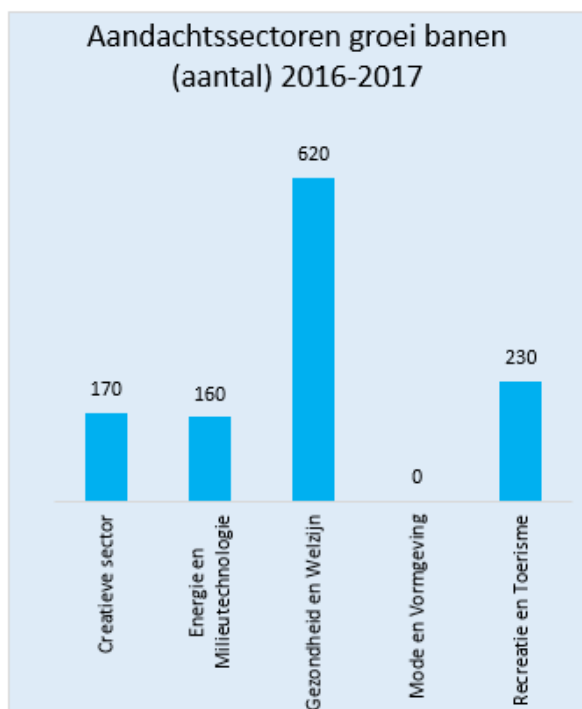
AANDACHTSSECTOREN	banen	% van totaal aantal banen	bedrijven	% van totaal aantal bedrijven
Zakelijke en financiële dienstverlening	24.000	24%	4.400	30%
Gezondheids- en welzijnszorg	18.930	19%	1.960	13%
Energie en energiegerelateerde bedrijven	7.270	7%	500	4%
Recreatie & Toerisme	7.180	7%	1.550	10%
Creatieve sector	4.500	4%	2.570	17%

3.2 Ontwikkelingen in de tijd

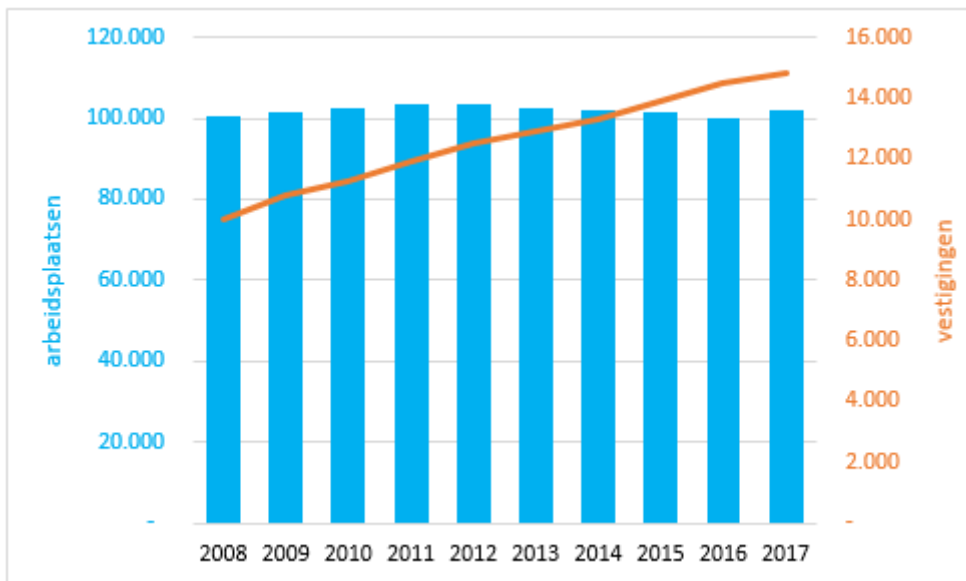
In 2017 (peildatum 1 april) steeg het aantal **arbeidsplaatsen** in Arnhem t.o.v. 2016 met 1.750. Het aantal **vestigingen** nam met 310 toe. Dit is minder dan in voorgaande jaren.

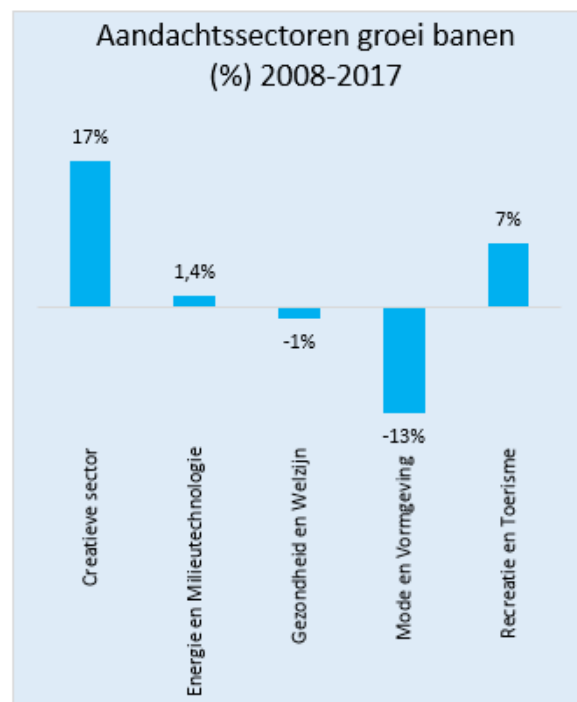
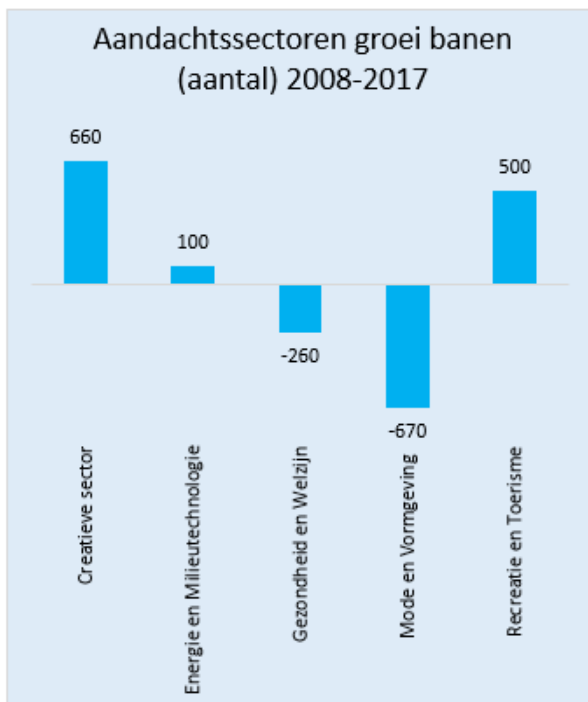
Kijken we naar de eerder genoemde aandachtssectoren dan is in absolute zin de grootste toename te zien bij Gezondheid en Welzijn en is procentueel de Creatieve sector de grootste stijger.

Over een periode van 10 jaar (2008-2017) zien we dat het aantal arbeidsplaatsen met gemiddeld 0,2% per jaar groeide van 100.600 naar 102.000. Het aantal bedrijfsvestigingen steeg in dezelfde periode met 4.800 tot 14.800, een gemiddelde jaarlijkse groei van 4,4%. De Zakelijke dienstverlening heeft het sterkst bijgedragen aan de groei van de werkgelegenheid.

Van de aandachtssectoren groeide de Creatieve sector zowel in absolute zin als procentueel het hardst.

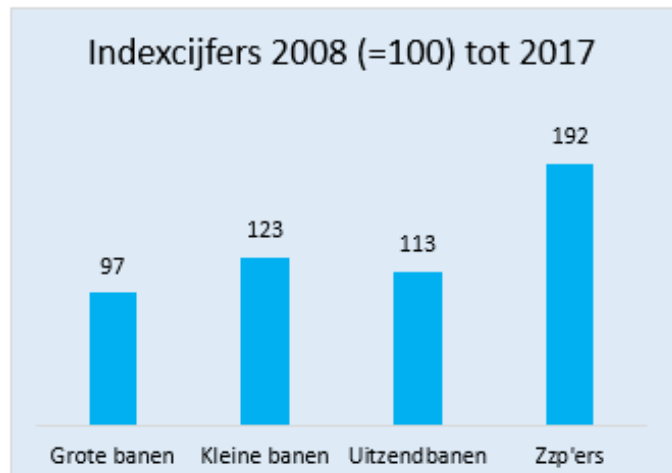
Vooraf het aantal **zzp-ers** is in die 10 jaar spectaculair gegroeid in vergelijking met:

- kleine banen (< 12 u per week)
- grote banen (≥ 12u p/week)
- uitzendbanen.

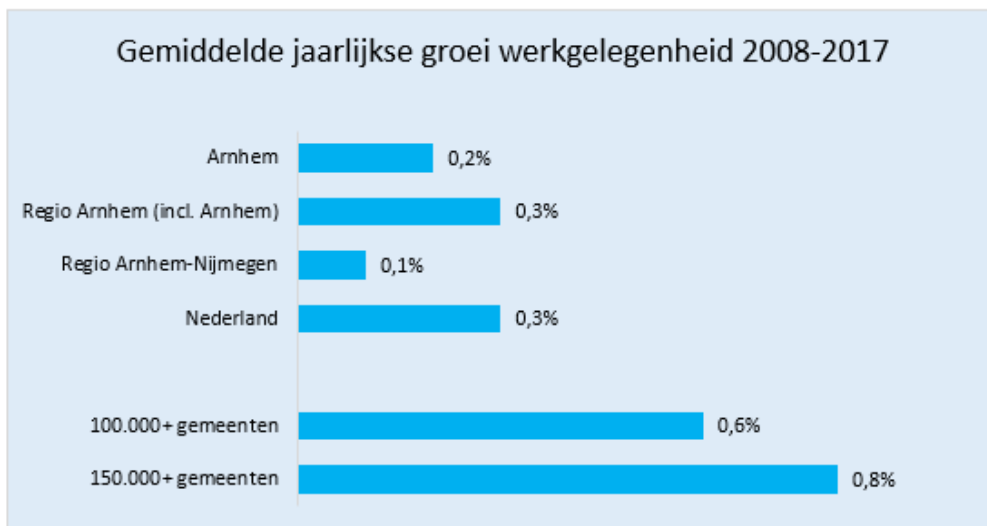
Het aantal **kleine banen** stijgt. Het aantal **grote banen** laat een dalende tendens zien, maar is het afgelopen jaar licht gegroeid.

Het aantal **uitzendbanen** laat een wisselend verloop zien, maar neemt de laatste jaren toe.

Deze veranderingen weerspiegelen de **flexibiliteit op de arbeidsmarkt**.

3.3 Arnhem in vergelijking met regio en Nederland

In de afgelopen 10 jaar is de werkgelegenheidsontwikkeling in Arnhem (+0,2%) jaar achtergebleven bij Nederland en de grote steden. Om een goed beeld te krijgen moet deze periode in 2 stukken worden opgedeeld.

In de periode 2008-2012 was de gemiddelde jaarlijkse groei in Arnhem 0,7% en daarmee deed Arnhem het beter dan Nederland (+0,1%) en de 150.000+ gemeenten (+0,5%). De gevolgen van de economische crisis waren in Arnhem later merkbaar dan in veel andere gemeenten.

In de periode 2013-2017 keerde het tij. Arnhem liet een negatieve groei (-0,1%) zien terwijl Nederland groeide met 0,7% en de 150.000+ gemeenten met 1,3%.

Deze timelapse zien we wel vaker in Arnhem (zie hierna de ontwikkelingen van het aantal PW-uitkeringen).

Vergeleken met de regio zien we dat Arnhem (+0,2%) iets minder groeit dan Regio Arnhem (+0,3%) en iets meer dan regio Arnhem-Nijmegen (+0,1%).

3.4 Sectoren uitgelicht

Zakelijke en financiële dienstverlening

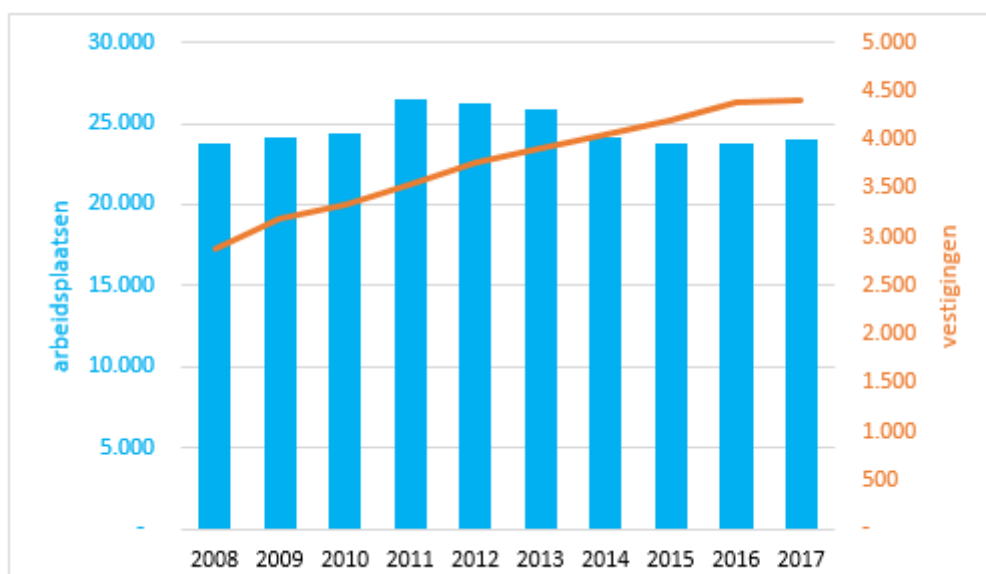
Totaal
4.400 vestigingen
24.000 banen
3.080 zzp-ers

Financiële instellingen
110 vestigingen
2.150 banen
50 zzp-ers

Verhuur van en handel in onroerend goed
130 vestigingen
860 banen
60 zzp-ers

Advisering, onderzoek en overige spec. zak. dv
3.580 vestigingen
11.380 banen
2.650 zzp-ers

verhuur roerende goederen en ov. zak. dv.
580 vestigingen
9.610 banen
330 zzp-ers

Ongeveer een kwart van totale werkgelegenheid in Arnhem, relatief veel zzp-ers (in 10 jaar bijna verdubbeld)

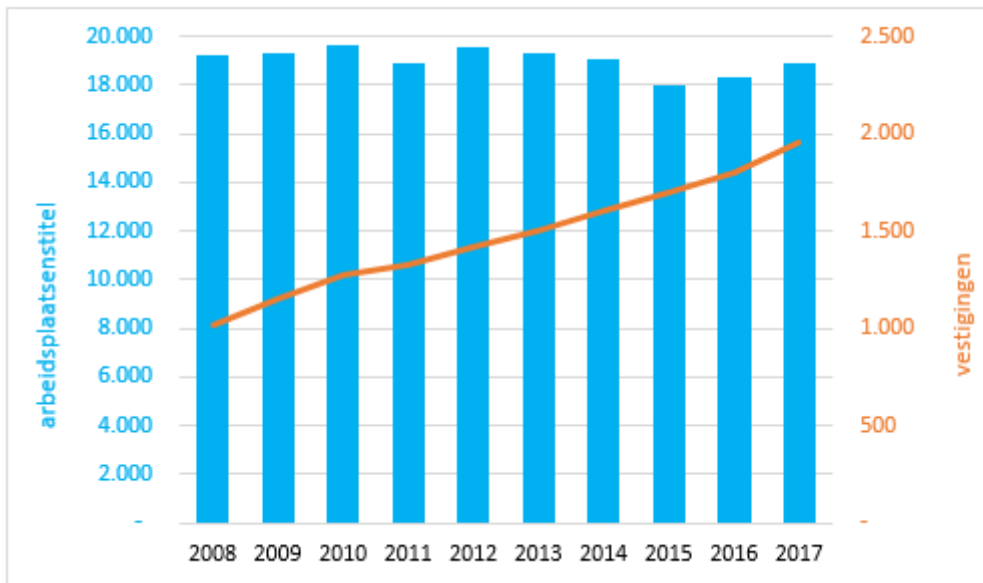
Werkgelegenheid gegroeid in periode 2011-2013, vanaf 2014 daling en in 2017 min of meer gestabiliseerd

Vooral bij banken is aantal banen de laatste jaren afgenomen door automatisering en vertrek/opheffing

Gezondheid en welzijn

Totaal	Producten	Handel	Research
1.960 vestigingen	50 vestigingen	70 vestigingen	30 vestigingen
18.930 banen	310 banen	560 banen	720 banen
1.240 zzp-ers	30 zzp-ers	40 zzp-ers	20 zzp-ers

Cure	Care	Welzijn	Overig
1.050 vestigingen	270 vestigingen	450 vestigingen	50 vestigingen
7.580 banen	6.450 banen	3.090 banen	220 banen
720 zzp-ers	120 zzp-ers	290 zzp-ers	30 zzp-ers

Ongeveer 1/5 van totale werkgelegenheid in Arnhem

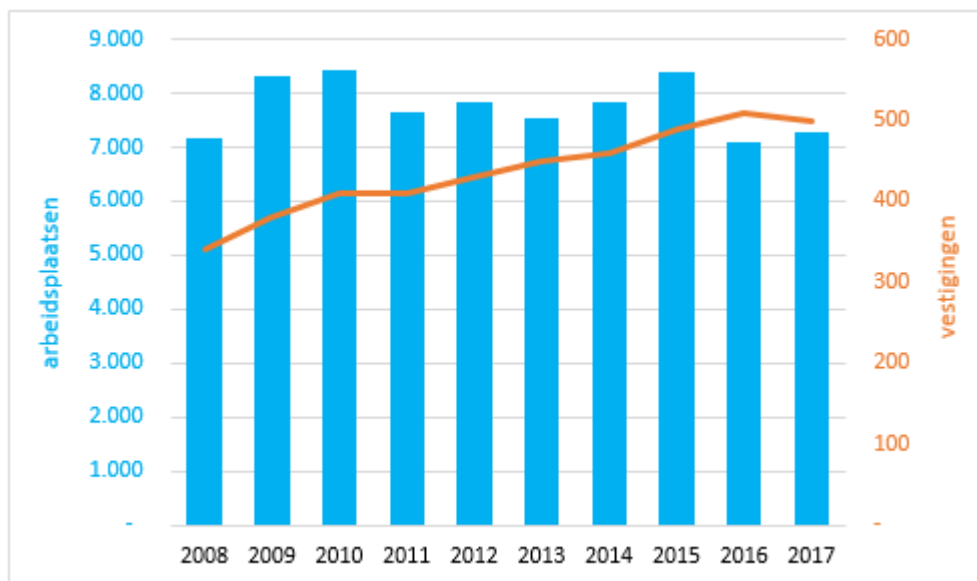
Explosieve groei zzp-ers in 10 jaar van 430 naar 1.240, vooral bij welzijn door landelijke bezuinigingen

33% groei subcategorie cure in afgelopen 10 jaar (o.a. Rijnstate)

Energie en energiegerelateerde bedrijven

Totaal	Grondstoffen en chemie	Metaal, machines en apparaten	Energie
500 vestigingen	10 vestigingen	40 vestigingen	10 vestigingen
7.270 banen	360 banen	310 banen	3.560 banen
320 zzp-ers	- zzp-ers	30 zzp-ers	- zzp-ers

Recycling en milieudienstverlening	Handel	Research	Energie gerelateerde zakelijke dienstverlening
10 vestigingen	20 vestigingen	30 vestigingen	380 vestigingen
130 banen	150 banen	650 banen	2.120 banen
10 zzp-ers	10 zzp-ers	20 zzp-ers	260 zzp-ers

Aantal bedrijfsvestigingen in 10 jaar met 50% gegroeid, werkgelegenheid neemt nauwelijks toe

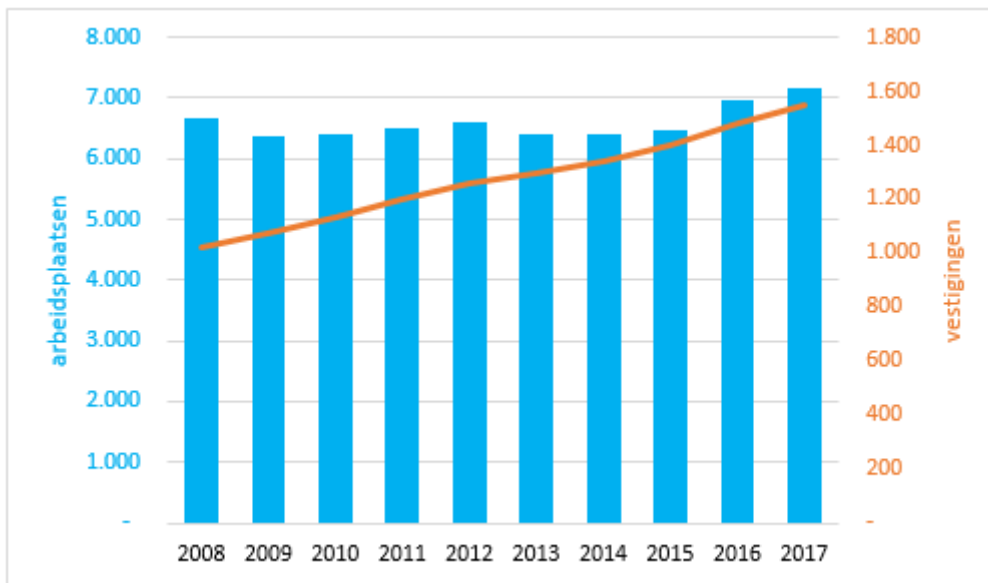
Subcategorie energie: grillig verloop werkgelegenheid door fusies en verplaatsingen

Negatieve werkgelegenheidsontwikkeling bij research en energie-gerelateerde zakelijke dienstverlening

Recreatie en toerisme

Totaal	Detailhandel	Logiesverstreking	Horeca
1.270 vestigingen	30 vestigingen	50 vestigingen	440 vestigingen
7.180 banen	240 banen	570 banen	3.550 banen
840 zzp-ers	10 zzp-ers	20 zzp-ers	100 zzp-ers

Vervoer	Cultuur, recreatie en amusement	Sport	Overig
80 vestigingen	460 vestigingen	90 vestigingen	130 vestigingen
440 banen	1.640 banen	400 banen	340 banen
100 zzp-ers	360 zzp-ers	180 zzp-ers	90 zzp-ers

Relatief klein cluster met ruim 7.000 banen waarvan de helft in de horeca

De afgelopen 10 jaar is het aantal vestigingen (+52%) sterker gegroeid dan het aantal banen (+8%)

Vooral horeca in opmars

Mode en vormgeving

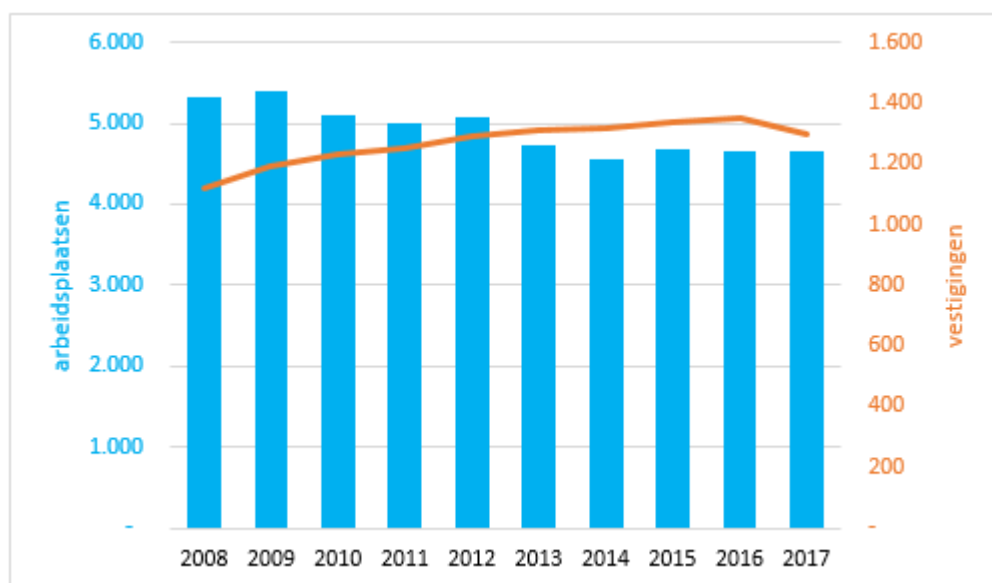
Totaal
1.300 vestigingen
4.650 banen
830 zzp-ers

Ontwerp en productie van textiel en kleding
40 vestigingen
40 banen
30 zzp-ers

Ontwerp (vormgeving)
960 vestigingen
2.870 banen
710 zzp-ers

Handel in textiel en kleding
240 vestigingen
1.590 banen
60 zzp-ers

Handel overig
60 vestigingen
150 banen
30 zzp-ers

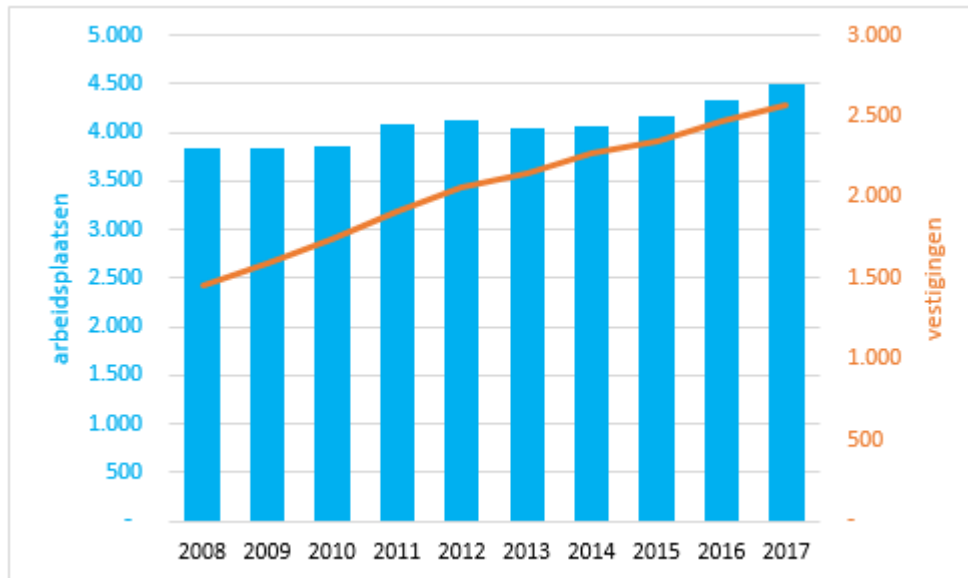
Aantal vestigingen in 10 jaar met ongeveer 15% toegenomen

Grootste subcategorie is ontwerp met een aandeel van 60% in de werkgelegenheid in dit cluster

Aantal zzp-ers sterk toegenomen vooral bij ontwerp (zowel productie als vormgeving)

Creatieve sector

Totaal	Creatieve zakelijke dienstverlening	Kunsten	Media en entertainment
2.570 vestigingen	930 vestigingen	1.140 vestigingen	500 vestigingen
4.500 banen	1.400 banen	2.120 banen	980 banen
2.040 zzp-ers	710 zzp-ers	930 zzp-ers	400 zzp-ers

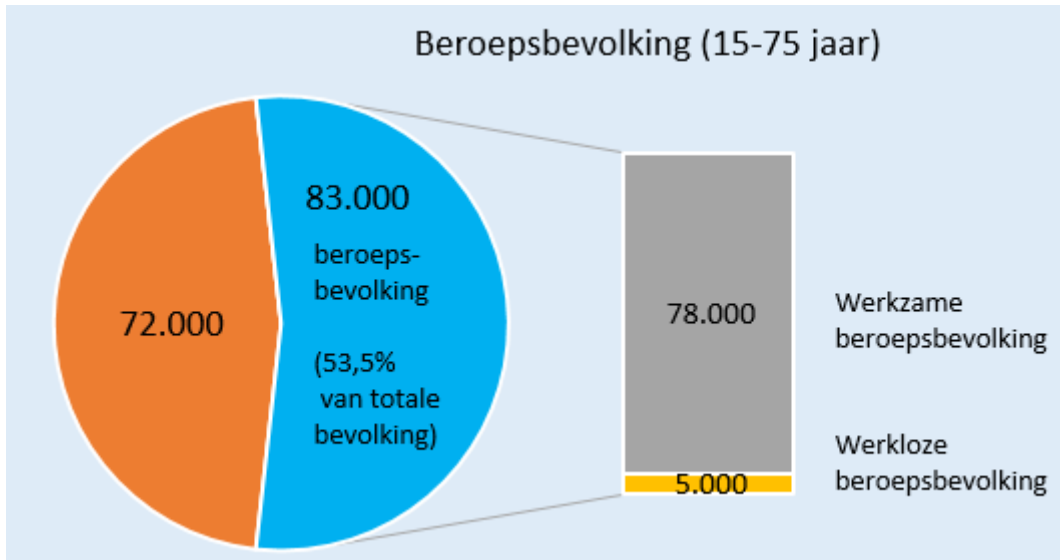
Bijna 80% van dit cluster is zzp-er; dit aantal is in 10 jaar verdubbeld

Relatief veel kleine bedrijven (<5 personen):
97% van het totaal aantal bedrijven

De grootste groei is bij Kunsten, zowel aantal vestigingen (+ 83%) als aantal banen (+21%)

4. Aanbod

4.1 Beroepsbevolking

De **beroepsbevolking** (15-75-jarigen) bestaat uit:

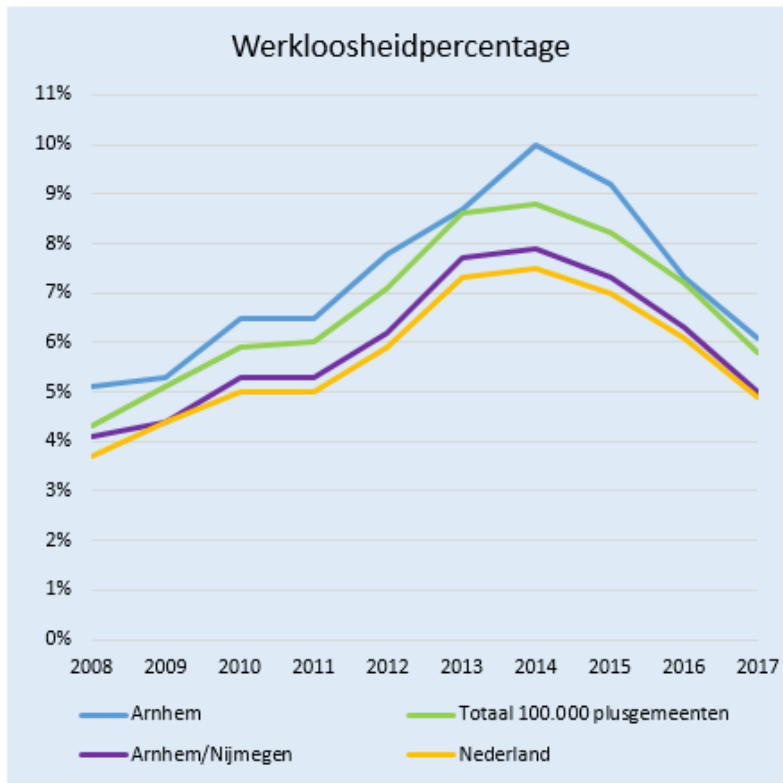
- werkzame beroepsbevolking: personen met betaald werk, ongeacht aantal uren
- werkloze beroepsbevolking: personen die recent naar betaald werk hebben gezocht en die direct aan de slag kunnen.

De afgelopen 10 jaar schommelt het percentage beroepsbevolking tussen 53-55%, dat is 2% lager dan in Nederland en 1% lager dan in het Corop-gebied.

De grootste groep wordt gevormd door 25-44-jarigen. Over een periode van 10 jaar is te zien dat de beroepsbevolking vergrijsd.

4.2 Werkloosheid

Het CBS berekent het **werkloosheidspercentage** op basis van een gemiddelde over een jaar.

Arnhem kent in 2017 een werkloosheid van 6,1% en Nederland 4,9%.

De werkloosheid steeg fors tijdens de economische crisis vanaf 2008-2009. Sinds 2015 is weer een dalende trend te zien, zowel in Nederland als in Arnhem. Het CPB verwacht dat de werkloosheid in Nederland in 2019 verder daalt naar 3,5%, het laagste percentage sinds 2001.

Uit UWV-cijfers blijkt dat het aantal **WW-uitkeringen** in Arnhem in de periode juni 2017

tot juni 2018 daalde van 3.947 naar 3.082. Een daling van 21,9%. Landelijk was de daling 22,6% en in arbeidsmarktregio Midden Gelderland 24,1%. Zowel in Arnhem als de rest van Nederland ligt de oorzaak vooral in het feit dat minder mensen een beroep doen op de WW, terwijl het aantal werkhervattingen vanuit de WW op peil blijft.

4.3 Vacatures

Voor iedere vacature waren er landelijk eind 2017 1,8 werklozen. Volgens het CBS is de krapte op de arbeidsmarkt bijna weer op het niveau van vlak voor de crisis, toen er 1,3 werklozen per vacature waren. Het aantal vacatures neemt toe maar ook de gemiddelde tijd dat vacatures openstaan.

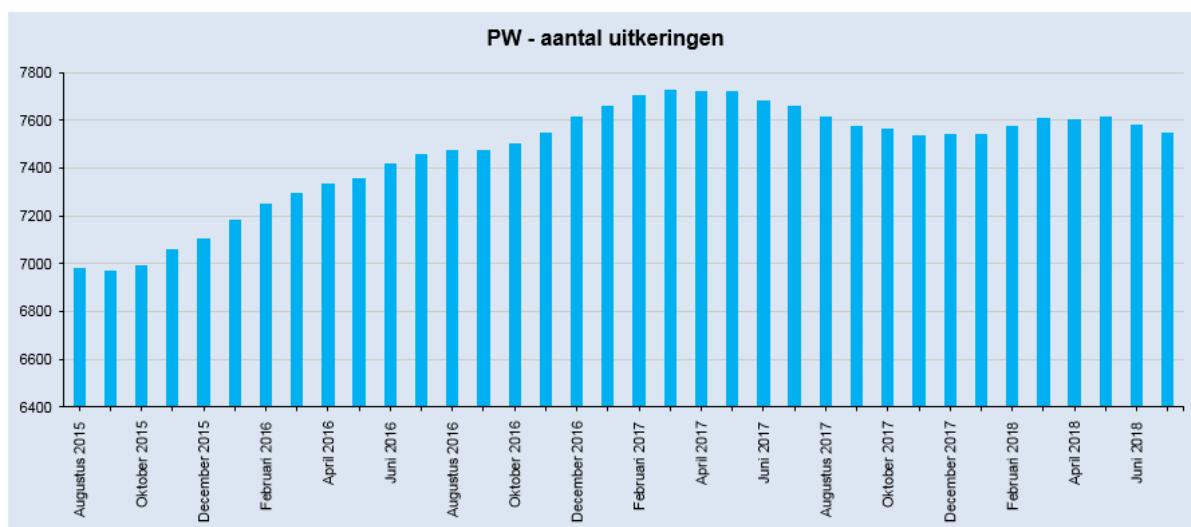
Het aantal online vacatures is in de regio Arnhem in de afgelopen 5 jaar flink gestegen (geen absolute aantallen beschikbaar). Dit geldt voor alle opleidingsniveaus. Vooral het aantal online vacatures op VMBO/MBO is na 2016 sterk gestegen.

Het gevraagde opleidingsniveau is in de regio Arnhem hoger dan in de rest van Nederland. In de regio is bijna de helft van de vacatures op HBO of HBO/WO, in de rest van Nederland ca. 35%. Het aandeel vacatures op VMBO/MBO is lager dan in de rest van Nederland.

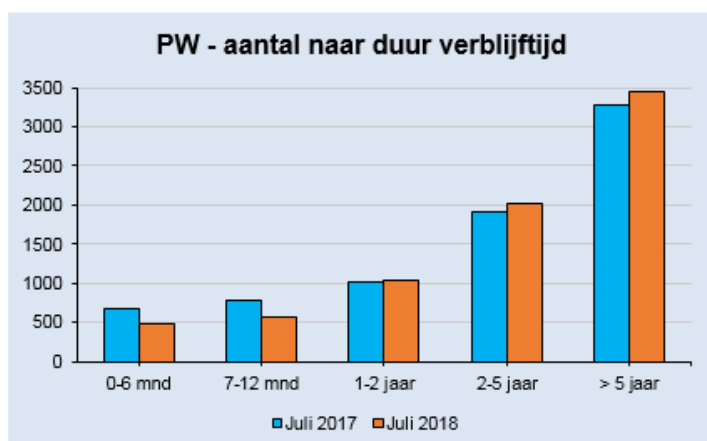
In de regio is er relatief veel vraag naar IT en engineering.

Opvallend is dat in de regio 75% van de vacatures een vast contract betreft, in de rest van Nederland is dat 65%.

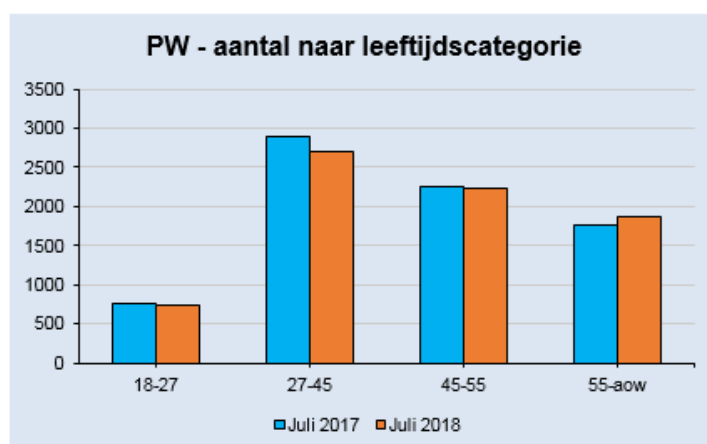
4.4 Bijstandsuitkeringen (Participatiewet)

Het aantal PW-uitkeringen per 1 augustus 2018 bedraagt 7.548. Sinds het begin van de economische crisis in 2008 steeg het aantal uitkeringen gestaag van ruim 5.000 naar 7.700 uitkeringen in het voorjaar van 2017. Daarna kwam er een kentering. En daalde het aantal, zij het nog bescheiden, onder impuls van een aantrekkende economie. Arnhem volgt de landelijke trend, waarbij we wel zien dat de daling in Arnhem minder snel gaat dan in vergelijkbare gemeenten.

Langdurige bijstand vormt de grootste groep. Wat opvalt, is dat het aantal mensen dat langdurig in de bijstand zit (langer dan 2 jaar) het laatste jaar is gestegen. Op 1 augustus 2018 gaat dit om 5.474 uitkeringen en dat is 73% van het totale bestand. Een jaar geleden was dat nog 69%. 46% heeft zelfs al langer dan 5 jaar een uitkering, landelijk is dat 37%.

Verder valt op dat in absolute zin het aantal uitkeringen in de leeftijd tot 45 jaar afneemt en bij de 55+ toeneemt. De groep 55+ tot AOW-leeftijd vormt nu 25% van het bestand en een jaar geleden was dat nog 23%.

Als we kijken naar de combinatie van langer dan 5 jaar een uitkering en 55-AOW dan gaat dit om een groep van ongeveer 1.200 personen (16% van het totale bestand).

5. Bronnen, afkortingen en definities

Bronnen

Onderwerp	Bron
Werkgelegenheid, aantal banen, arbeidsplaatsen	PWE, LISA en WsjG
Bedrijfsvestigingen	PWE/LISA en WsjG
Beroepsbevolking	CBS
Werkloosheid	CBS
PW - bijstandsuitkeringen	Gemeente Arnhem (Cognos)

Afkortingen

PWE	Provinciale Werkgelegenheidsenquête Jaarlijks enquêteert de provincie de Gelderse bedrijven naar het aantal arbeidsplaatsen. De peildatum is 1 april van het betreffende jaar. In deze rapportage zijn de meest recente cijfers opgenomen (2017). Begin 2019 zijn de cijfers over 2018 beschikbaar.
LISA	Landelijk Informatie Systeem Arbeidsorganisaties LISA verzamelt de gegevens van alle registerhouders zodat er een het geheel Nederland dekkend bestand ontstaat voor werkgelegenheid en bedrijfsvestigingen.
WsjG	Waar staat je gemeente (www.waarstaatjegemeente.nl)
PW	Participatiewet
Corop	Indeling in 40 regio's die veel door CBS wordt gebruikt. Arnhem behoort tot Corop-gebied Arnhem-Nijmegen. Corop: Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoeks Programma.

Definities

Regio Arnhem	Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar.
Zzp-ers	Bedrijfsvestigingen waar één persoon > 12u/week werkzaam is.
Werkgelegenheid, banen, aantal arbeidsplaatsen	Hierbij worden meegeteld: alle personen in vaste loondienst, personeel in tijdelijke dienst, meewerkende eigenaren en gezinsleden, burgerpersoneel op militaire basis en beroepsmilitairen, thuiswerkers voor zover deze voorkomen op loonlijst, personen op bedrijfsscholen voor zover deze voorkomen op loonlijst, personen werkzaam in WIW-verband.
Kleine banen	1-12 uur per week.
Grote banen	12 uur of meer per week.
Uitzendbanen	Deze banen worden geteld bij de vestiging die inhuurt.
(Bedrijfs)vestiging	Een locatie van een onderneming, instelling of zelfstandige beroepsbeoefenaar (dat wil zeggen elke fabriek, werkplaats, kantoor, winkel of andere bedrijfsruimte, dan wel elk complex daarvan) waarin of van waaruit een economische activiteit of zelfstandig (vrij) beroep wordt uitgeoefend door minimaal één werkzame persoon.
Beroepsbevolking	De beroepsbevolking (15-75-jarigen) bestaat uit: - werkzame beroepsbevolking: personen met betaald werk, ongeacht aantal uren - werkloze beroepsbevolking: personen die recent naar betaald werk hebben gezocht en die direct aan de slag kunnen.